

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

88. An qui confitetur peccatum oblitum, vel peccata alias confessa iterum, confitetur, debeat necessario elicere novum dolorem? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. res. 21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

detestatio, quæ fertur in peccata in communi, & confusè tantum cognita, non est formalis, & expressa omnium, sed virtualis tantum, & implicita. Nec est eadem ratio de proposito servandi præcepta; quia hoc sufficit, ut feratur in præcepta confusè cognita: nam finis huius est, confirmare animum ad observantiam divinatorum præceptorum, quod haberi potest sive confusè sive distinctè ad ea feratur: At finis detestationis peccatorum est, ea ex animo retractare, & condignam poenam sumere, quatenus offensa Dei sunt, qui finis eo perfectior habetur, quo distinctius ea cognoscuntur: cum ergo non teneamur singulas offensas singulis detestationum actibus retractare, saltem tenebimur omnes distinctè recogitatas uno retractationis actu detestari, quem S. Thomas appellat penitentiam specialem, & distinctam.

9. Verùm his non obstantibus ego satis probabiliter non recedo à sententia, quam docui, & idè illam, tanquam probabilem etiam adversarij admittunt, unde Amicus in *Curs. Theolog. Tom. 8. disp. 4. sect. 6. n. 143.* sic ait: Dico tertio, tenetur peccator ex vi efficacis dilectionis Dei, in actu contritionis inclusæ sub præcepto naturali ad distinctam recogitationem omnium mortalium: quamvis opposita opinio probabilis sit, & præcisè securæ; Ita ille, & idè stante probabilitate, & securitate huius sententiæ, patet responsio ad dubium propositum in titulo præsentis resolutionis, idè negativè respondeo. Nam in illis casibus cum Sacerdos existens in peccato mortali non teneatur confiteri, sed tantum per actum contritionis se constituere in gratia, sequitur, eliciendo actum contritionis extra Sacramentum, detestando peccata in confuso, quatenus sunt offensa Dei, esse sufficientem ad remissionem peccatorum, ut possit Sacramenta in gratia ministrare, absque aliquo examine peccatorum. Et idem dicendum videtur de Sacerdote, qui ad vitandum scandalum non habens copiam Confessarij astringitur ad celebrationem Missæ: nam sufficit absque peccatorum examine elicere actum veræ contritionis, & sacrificium offerre, & licet in his casibus esset valde utile, & pium, singula in particulari recogitare, ad facilius excitandam perfectam poenitentiam per discussionem gravitatis cuiusque peccati, non tamen id esse necessarium, ita, ut ex confusa sola consideratione non possit haberi.

10. Adde, quod idem amicus ubi *suprà n. 155.* stando in sua opinione docet, illam peccatorum recogitationem non requiri ut medium ad contritionem; sed solum, ut præceptum; unde non est necesse, ut illam præcedat; sed potest subsequi, & in opportunum tempus differri.

RESOL. LXXXVIII.

An qui confitetur peccatum oblitum, vel peccata alias confessâ iterum confitetur, debeat necessariò elicere novum dolorem? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Ref. 21.

Sup. hoc primo infra in Resol. 95. §. Nota hic & in Ref. 245. & in alio §. earum annotationi.

§. 1. **C**asus est practicabilis, & plures serupulos pro his qui frequentant confessiones expellet. Ego primus post Ledesimam de illo olim tractavi; postea, me tamen citato, illum discussit Eminentissimus Cardinalis Lugo, sed novissimè me citato etiam pertractat Dicastill. *de Sacr. 1. 2. rr. 8. d. 6. dub. 12. n. 160.* Ubi sic ait: Afferendum est non solum quando novum peccatum quis fate-

tur, quod oblivione non dixerat, sed quando eadem omninò peccata novæ confessioni subijciuntur, sufficere autem dolorem, vel physicè vel moraliter manentem adhuc. Ratio est, quia potest idem dolor per novam confessionem novæ absolutioni subijci, non minus, quando eadem peccata sola, nullo addito de novo peccato, novæ absolutioni per novam confessionem significantem denudè talem dolorem, quam, quando peccatum oblivione omisum subijciuntur, & antiqua peccata non minus possunt subijci sub illo dolore, quam si nulla eorumdem peccatorum confessio, & absolutio præcessisset. Nam, quod aliud peccatum simul addatur, vel non addatur, non refert, si alioquin dolor, & nova confessio illum manifestans adsint cum cæteris requisitis, quod ex jam dicendis amplius confirmabitur, & declarabitur. Atque hæc est sententia, quam absolute sequitur Ledesima citatus, & testatur esse magis communem, & postea sequutus est Lugo, & ante ipsum Diana.

2. Confirmatur ex praxi Ecclesiæ, & Confessariorum posse confirmari nostram sententiam, quia pauci sunt (si tamen sunt) qui sint solliciti de movendo poenitente, ut in reconciliationibus renovet dolorem (ut rectè notavit Lugo) signum ergo est prius habitum dolorem sufficere.

3. Obijcies ex dictis sequi posse, aliquem toto anno quotidie confiteri eadem peccata; non renovato dolore, quem habuit initio anni, quod videtur absurdum.

4. Respondet Lugo *suprà n. 35.* id pendere ex alia questione, ad quam omnes tenentur respondere, scilicet quanto tempore possit dolor antecedere confessionem, vel absolutionem, ut dici possit habere moralem unionem cum ipsa in ordine ad constituendum unum Sacramentum. Omnes enim debent assignare aliquod tempus, intra quod ea partes debeant concurrere, ne fortè propier longam distantiam non possit esse unio moralis inter partes adeò distantes. Hæc ille, & quidem verissimè; voluissent tamen ut aliquam regulam nobis assignaret, vel suam in ea re iudicium aperuisset. Solum addidit *dolorem priorem interrompi per peccatum subsequens; atque adeo ex eo etiam capite, debere iterum renovari.* Ex his concludit rem totam. Sed quid si toto anno non fuerit interpositum peccatum? Quid, si supervenientem phrenesim, vel aliam mentis alienationem? malum ab aliis audire quid sentiam, quam per me discernere. Hæc quidem difficultas non solum est pro iterata absolutione, & novo Sacramento; sed æque pro primo, an quævis distantia sit sufficiens, vel quanta debeat esse propinquitas. Ego sanè in tom. præcedente tractat. 1. *disputatione prima, dubio 6.* egi de similitudine requisita inter materiam, & formam Sacramentorum, ubi primò quidem dixi arbitrio prudentis relinqui debere. Deinde majorem requiri propinquitatem in quibusdam, ut in Baptismo, Confirmatione, Unctione, &c. quam in Matrimonio, & Penitentia, quæ duo naturam contractus & iudicij sequuntur, adeò ut Matrimonium multis diebus post datum ab uno contrahente consensus perficiatur, ut quando inter absentes celebratur. Et absolutio confertur etiam sequenti die, dummodo non interveniat novum peccatum, & sæpè fit, quando homo est alienatus à sensu, & prius aliqua ratione (de quo suo loco) fuerat confessus. Unde, si post confessionem ritè factam incidit in amentiam perpetuam, & Confessarius qui exceperat, vel incitavit, vel alia causa non statim absolvit, etiam si multis diebus distulerit absolvere,

Sup. hoc in Ref. 159. & in alio §. not.

Sup. doct. na sequitur huius §. infra in Ref. 94. §. 6. & in Ref. 96. §. 1. post media, à ver. Tam menti & cursum in alio §. ead. annot.

absolvere, posset id facere, tota enim illa distantia videtur physica, non moralis. An verò tunc, si ille Confessarius non absolvisset, & non posset jam, aut nollet, posset alius illum absolvere, saltem sequens sententiam (de qua dicemus *disp. 9. dub. 10.*) quod testimonio aliorum habito de voluntate, aut petitione confessionis possit absolvi; posset dubitari, non solum propter universalem rationem dubitandi, sed propter specialem, quod illa confessio, aut intentio illius non fuerit facta, aut directa ad alium Confessarium, nisi ad illum quem elegerat. Nihilominus juxta eam sententiam existimo posse, imò & debere absolvi, quia cum ille voluisset confiteri, & confessus esset, censetur voluisse habere absolutionem meliori modo & via, qua posset & deberet illam velle, cumque tunc ita deberet esse (saltem virtualiter in voluntate generali servandi legem Dei) paratus ad obligationem confessionis aliqua ratione implendam, ex tunc non sit alia ratio confitendi, seu accipiendi absolutionem, censetur voluntas generalis ad hunc etiam casum se extendere. Sic ergo censuram salvo meliori iudicio. Hucusque Dicastillus; cui ego nunc absolute adhæreo, & sententia superius firmata à fortiori admittenda videtur, quando si quis actu perseveret in eodem actu physico, & reali doloris, & simul det novum signum confessionis, ut contingere potest in eo, qui cum non possit loqui est sibi presens, & dolet, & perseverat in actu doloris, & nunc uni Sacerdoti exhibet signa, quibus significat se peccasse, & velle absolvi, & absolvitur, postea verò alteri supervenienti Sacerdoti iterum signa exhibet, perseverante semper eodem actu doloris, & iterum absolvitur, idque sæpius fiat eodem actu perseverante, non puto posse negari, quod quantum est ex eo capite, ea Sacramenta valeant. Quod potest facile declarari & probari. Nam si idem dolor (etiam physicè idem) post unam confessionem & absolutionem cessaret, & ante alteram iterum resumeretur, satis esset pro secundo Sacramento, quod autem non fuerit interrupta duratio, nihil videtur obfata, quo minus, existentia illius doloris tempore novæ confessionis & absolutionis sit satis.

RESOL. LXXXIX.

An quando quis confitetur iterum peccata jam confessis, reneatur elicere novum actum contritionis?
Ex p. 3. tr. 4. Res. 115. aliàs 116.

§. 1. **H**ic casus frequenter accidit, & ideo affirmativam sententiam tenent aliqui, nam materia proxima pœnitentiæ non est sola confessio, sed & contritio, & satisfactio. Ergo totum est repetendum.
2. Sed contrariam sententiam putat esse probabilior Joan. de la Cruz *in direct. conscient. p. 2. de Sacram. pœnit. q. 1. dub. 6. concl. 2.* nam repetita sola confessione vocali, repetitur materia proxima, etsi non totaliter, & hoc factum est ut iterum repetatur forma. Et sic patet responsio ad argumentum oppositum, præterquam quod repetita confessione vocali, repetitur saltem virtualiter dolor in ordine ad confessionem vocalem. Si arguas, nam etiam factum est iterum dolorum eorumdem peccatorum sine nova confessione vocali, cum contritio, sicut & confessio, sit pars sacramenti Pœnitentiæ. Ad hoc nego antecedens: nam etsi contritio sit abso-

lutè principaliter necessaria in confessione, tamen confessio in ratione partis Sacramenti est præcipua, imò contritio non est pars Sacramenti in ordine ad confessionem vocalem, cum non sit signum sensibile, nisi in quantum per confessionem manifestatur, & sic si non repetitur confessio, etsi repetatur contritio, non repetitur materia proxima sensibilis. Ita Joan. de la Cruz.

3. Et ante illum hanc etiam sententiam docuit ex eadem familia Dominicana Petrus Ledesma primarius Professor sacre Theologiæ in Academia Salmanticensi, & quia Codex rarus est, & hæc opinio satis curiosa, ponam per extensum ejus verba, itaque sic aserit *fol. 217.* [Duda es si bastara repetir la confession vocal de los mismos pecados para poderse iterar la forma o si sera necessario repetir tambien el dolor interior. Parece ser necesario, porque la materia proxima deste Sacramento son los actos del penitente contricion è confession, luego para hazer nueva materia proxima necesario es repetir no solamente la confession de los pecados, sino tambien el dolor interior dellos. En esta dificultad algunos ombres doctos discipulos de sancto Thomas enseñan, que para repetir la forma sobre los mismos pecados, no basta repetir la confession, sino que es necesario repetir el dolor de los pecados, y tenerle de nuevo, y de otra manera seria pecado, y sacrilegio. Pongamos exemplo en uno que se confesso de un hurto, y le absolvieron deste tal parabolver à ser absuelto deste mismo hurto, no basta que se vuelva à confesar del, y que aga nueva confession, es necesario que renueve el dolor, y no basta perseverar en el antiguo dolor, con que se confesso la vez passada. A esta duda mi parecer es, que aunque esta sententia referida tenga alguna probabilidad, lo contrario es mas probable, y mas comun entre los Doctores, y esto se ha de seguir de manera, que si el penitente se buelve à confesar del mismo pecado sin renovar el dolor, sino perseverando en el antiguo con que se confesso la primera vez, le pueden muy absolver de nuevo, sin escrupulo ninguno. Esto se prueba, porque aviendo nueva confession, aunque no se varia el dolor interior, se varia la una parte destas, que es la confession se varia la materia proxima, come es claro, luego muy bien se podra bolver à pronunciar la forma de nuevo sobre la tal materia proxima que es distinta. De lo qual facilmente se responde à la razon de dudar de la contraria sententia, diciendo, que aunque la materia proxima son aquellas obras del penitente contricion y confession, como se varia la materia proxima, aunque no totalmente y segun todas sus partes. Tambien se podria dezir, que aunque perseverare el mismo dolor, repitiendo las confessiones en alguna manera se repite el dolor en ordine à ellas, por lo menos virtualmente, como dizen los Theologos.] Hæc omnia Ledesma, ex quibus Confessarij sedabunt multos scrupulos, præsertim illorum, qui confitentur de peccatis venialibus Ordinariis, & cum illis de aliquo peccato mortali aliàs confesso, & absoluto, nam in tali casu, & in tali confessione secundum sententiam horum Doctorum, non tenentur elicere novum actum doloris, & contritionis. Sed ego contrarium teneo cum Henriquez *lib. 4. c. 26. num. 7.* & Fillucio *tom. 1. tract. 6. c. 6. n. 77.* debet enim semper adesse novum motivum erubescentiæ, & doloris, quoties quis confitetur, quod videtur probabilius, & tutius.